

Feltskjema Registrering av kulturminner i Hof kommune	Objekt nr.: HOF-03-016
--	-------------------------------

Kulturminnetype:	Mølle			
Navn	Mølla			
Fylke:	Vestfold	Fylkesnr. :		
Kommune:	Hof	Kommunenr.:	0714	
Sted:	Eidfoss			
Stedsbenevnelse:	Navn	Gnr.	Bnr.	Festnr.
	Eidsfos Verk	24	2	
Kartfesting:	Øst	Nord	Koordinatsystem:	
	0558851	6606905	WGS84 - UTM 32V	

Kort beskrivelse av kulturminnet:	Fra 1200 tallet fram til den siste nedleggelsen i 1900 var det møllevirksomhet ved Eidsåen/Eidsfossen.
Beskrivelse av tilstand:	Ingen spor etter bygninger
Fotografier A :	HOF-03-016-A Kartbilde over Mølla på Eidsfoss
Fotografier B :	HOF-03-016 B-Mølla. Islagt vannrenne ved øvre dam på Gata. Bildet er fra ca. 1900.
Fotografier C :	HOF-03-016-C Mølla. Eidsfossen med taket på mølla. Bildet er fra ca 1900
Fotografier D :	
Fotografier E :	
Fotografier F :	
Fotografier G :	
Fotografier H :	
Fotografier I :	

Dato:	2014-01-23
Registrator	Aud-Marit Lillehof

Kildedel	Objekt nr.: HOF-03-016
Fakta:	

Historiske opplysninger:	<p>... Elva mellom Bergsvannet og Eikeren het "Eidsåen" eller "Dagseidstrømmene" med 3 vannfall som hadde navn etter møllene ved de 3 fall - "Dagseidfoss" med Dagseidmølle, "Prestebolsfoss" med Eidsmøllen som tilhørte Hof prestebol, og det nederste "Thokkafoss".</p> <p>Fra gammel tid kan påvises stedet for de 3 møller ved vannfallene. De må ha vært der alt i 1200-tallet. "Dagseidmølle" tilhørte Dals provent under St. Laurentii kirke i Tønsberg og er omtalt i biskop Eysteins Jordebok. ...</p> <p><i>(Kilde: Jubileumsskrift A/S Eidsfos Verk 1697-1947, utdrag fra side 5 og 6)</i></p> <p>... Fra Eidsfos Jernverks begynnelse i 1697 og til 1925, i 218 år, hadde vasshjulet tjent verket. Og før denne tid hadde det drevet kverner og større møllebruk. Det er nevnt allerede i 1343, men det er rimelig å anta at de enkelte gårder hadde malt sitt korn på kvernkaller lenge før den tid. En slik kvernkall er jo i prinsippet det samme som vasshjulet, bare i mindre målestokk.</p> <p><i>Kilde: Eidsfoss-minner av Erling Christensen, utdrag fra s. 50 og 51</i></p> <p>... Eidsfos Verks møllebruk med inventar ble i 1839 forpaktet bort til møller Anders Andreassen, mot 100 spd. i årlig avgift, fordelt på 3 terminer. Mølla ble besikket samtidig. Den var i god stand. Til utstyret nevnes komplett sikte, sammalsteiner, grynstein og rensesmaskin. Mølla fikk driftsvann fra verkets hovedrenne, som også gav vann til hamrene. Det ble derfor tatt visse reservasjoner om benyttelsen av vannet. Den siste mølle ved Eidsfoss ble nedlagt i 1900. Våren 1914 brant mølla ned og der endte møllenes historie på Eidsfoss</p> <p><i>Kilde: Hof bygdebok, Bind I første del, utdrag fra s. 265</i></p>	
	<p>Fortellinger, tro og tradisjon:</p> <p>På 1200 tallet var det 3 møller langs Eidsåen, elva som forbinder Bergsvannet og Eikern. Fallet er på 17 meter. En mølle var igjen ved opprettelsen av Eidsfos Jernverk i 1697. Ved siden av mølla lå Tørka, et lite korntørkehus.</p> <p>Det var en nisse i Mølla, han var vond å få øye på. Det var ikke store karen, han hadde langt skjegg og topplue</p> <p><i>Kilde: Olaf J Olsens erindringer</i></p>	
Datering:	1200-tallet	
Eldre fotografier/kart:		
Dato:	2014-01-23	
Informator:	Olaf J. Olsen, Eidsfos Verk 1697-1947, Eidsfoss-Minner av Erling Christensen, Hof bygdebok	
Digitalisert av/dato:	Dag Reinemo Aasgård	2016-01-10

Fotografier:	Objekt nr.: HOF-03-016
---------------------	-------------------------------

Fotografier - A :

Fotografier - B :

Fotografier - C :

Fotografier - D :

Fotografier - E :

Fotografier - F :

Fotografier - G :

Fotografier - H :

Fotografier - I :

Kvalitetssikring	
Kvalitetssikret dato:	09.02.2017
Kvalitetssikret av:	Knut Svebakk-Johansen
Status:	Ok
Kategori (12K-kart)	

MIS. nr. (=kulturminnetype)	57. Annen teknisk/industrielt kulturminne
Sefraknr./ Riksantikavrens "Lokid":	
Suplerende opplysninger:	